

**Kúria**  
**ítélete**

**Az ügy száma:** Bhar.II.565/2020/10.

**A határozat szintje:** harmadfok

**A tanács tagjai:** Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke  
Dr. Sebe Mária, előadó bíró  
Dr. Somogyi Gábor, bíró

**Az eljárás helye:** Budapest

**Az eljárás formája:** nyilvános ülés

**Az ülés napja:** 2021. március 4.

**Az ügy tárgya:** vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények

**Terheltek:** ... nyugállományú ezredes XIII. rendű, ... nyugállományú ezredes XIV. rendű, ... nyugállományú alezredes XV. rendű, ... nyugállományú alezredes XVII. rendű

**Elsőfok:** Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.I.13/2014/239. ítélet, tárgyalás, 2019. január 31.

**Másodfok:** Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, 6.Kbf.46/2019/34. ítélet, nyilvános ülés, 2020. február 24.

**Az indítvány előterjesztője, iránya:** a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottak terhére;  
a XIII. rendű vádlott védője a vádlott javára

**Rendelkező rész**

A vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű vádlott volt dandártábornok és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség másodfellebbezését elbírálv a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.46/2019/34. számú ítéletét XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottakra vonatkozó részében megváltoztatja.

XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottakat bűnösnek mondja ki folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadása büntettében [Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont]; XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű vádlottakat, mint bűnsegédek.

Ezért XIII. rendű, XIV. rendű vádlottat, XV. rendű vádlottat és XVII. rendű vádlottat egységesen 2 (kettő) év szabadságvesztésre és lefokozásra ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását valamennyiüknél 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

Végrehajtása elrendelése esetén a szabadságvesztést börtönben kell fogamatba venni és abból a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kiállítását követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

A Kúria XIII. rendű vádlottal szemben 300.000 (háromszázezer) forint, XIV. rendű vádlottal szemben 1.250.000 (egymillió-kettőszázötvenezer) forint, míg XV. rendű vádlottal szemben 250.000 (kettőszázötvenezer) forint összegre vagyonekobzást rendel el.

Egyebekben a megtámadott ítéletet XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

A XIII. rendű vádlott védője által bejelentett másodfellebbezést elutasítja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 86.389 (nyolcvanhatezer-háromszáznolcvankilenc) forint Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

### **Indokolás**

[1] **I.** Az egyesített ügyben kijelölés folytán eljáró Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a 2013. február 28-án kihirdetett Kb.II.18/2011/135. számú ítéletével XIII. rendű és XIV. rendű vádlottakat a bűnsegédként, folytatólagosan, költségvetési szerv önálló intézkedésre jogosult dolgozója által, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette [1978. évi IV. törvény – a továbbiakban korábbi Btk. 252. § (1) és (3) bekezdés b) pontja]; XV. rendű vádlottat 2 rendbeli – egy esetben folytatólagosan, egy esetben bűnsegédként megvalósított – költségvetési szerv önálló intézkedésre jogosult dolgozója által, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette [korábbi Btk. 252. § (1) és (3) bekezdés b) pontja], míg XVII. rendű vádlottat folytatólagosan, költségvetési szerv önálló intézkedésre jogosult dolgozója által, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette [korábbi Btk. 252. § (1) és (3) bekezdés b) pont] miatt ellenük emelt vád alól – bizonyítottság hiányában – felmentette.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2014. február 12. napján meghozott 6.Kbf.54/2013/32. számú végzésével – e vádlottak vonatkozásában is – hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Elrendelte, hogy a megismételt eljárást a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa folytassa le.

[3] A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a megismételt eljárásban 2019. január 31-én kihirdetett Kb.I.13/2014/239. számú ítéletével XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottakat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként önálló intézkedésre jogosult személy által üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont]; XVII. rendű vádlottat folytatólagosan, önálló intézkedésre jogosult személy által bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont]. Ezért őket – személyenként 2 évi, három évi próbaidőre felfüggesztett börtönre és lefokozásra ítélte. XIII. rendű vádlottal szemben 300.00 forint, XIV. rendű vádlottal szemben 450.000 forint és XV. rendű vádlottal szemben 100.000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Ellenben XV. rendű vádlottat az ellene egy rendbeli önálló intézkedésre jogosult személy által üzletszerűen elkövetett vesztegetés

elfogadásának büntette [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont; V. tényállási pont] miatt emelt vád alól – bizonyítottság hiányában – felmentette.

[4] A megismételt eljárásban bejelentett kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2020. február 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 6.Kbf.46/2019/34. számú ítéletével a törvényszék ítéletét megváltoztatta: XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak cselekményét folytatólagosan, bűnsegédként, önálló intézkedésre jogosult személy által elkövetett vesztegetés elfogadása büntettének [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés a) pont] minősítette, és velük szemben – elévülés okán – a büntető eljárást megszüntette. XVII. rendű vádlottat az ellene folytatólagosan, önálló intézkedésre jogosult személy által bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont] miatt emelt vád alól – bizonyítottság hiányában – felmentette. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről is.

[5] **II.** A megismételt eljárásban hozott másodfokú ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.342/2019/32. számon jelentett be másodfellebbezést XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű XVII. rendű vádlottak terhére, XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű vádlottat érintően a büntető anyagi jogszabály helytelen alkalmazása folytán az eljárás téves megszüntetése miatt, valamint XVII. rendű vádlott felmentését kifogásolva, mind a négy vádlott bűnösségének megállapításáért és velük szemben büntetés kiszabása érdekében.

[6] Ugyancsak másodfellebbezéssel élt XIII. rendű vádlott védője elsődlegesen a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránt, másodlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az eljárás megszüntetése végett, harmadlagosan a másodfokú ítélet megváltoztatása és a XIII. rendű vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentése érdekében.

[7] Az ügyészi másodfellebbezés indokai szerint az ítéltábla az általa kiegészítéssel és helyesbítéssel megalapozottnak elfogadott tényállás alapján mind a négy vádlottat érintően teljeskörűen felülbírált az elsőfokú ítéletet. Az irányadó történeti tényállásból azonban XVII. rendű vádlott bűnösségére nézve tévesen következtetett, amikor büntető anyagi jogszabályt sértve – bizonyítottság hiányában – felmentette az ellene emelt vád alól. Ugyancsak anyagi jogi szabályt sértve állapította meg, hogy üzletszerű elkövetés hiányában XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak büntethetősége elévült, és erre alapozottan szüntette meg a büntető eljárást.

[8] Döntését az ítéltábla XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottaknál – az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás érintetlenül hagyásával – azzal indokolta, hogy a felsorolt, bűnsegédi magatartást tanúsító vádlottak esetében nem vonható okszerű következtetés arra: tudattartalmuk kiterjedt volna az üzletszerűsége, ezért e minősítő körülmény figyelmen kívül hagyásával a ... volt dandártábornok XVI. rendű vádlott korrupciós, tettesi tevékenységét pszichikailag támogató magatartásukat egyezően bűnsegédként, folytatólagosan, önálló intézkedésre jogosult személy által elkövetett vesztegetés büntetteként [Btk. 291. § (3) bekezdés a) pont] minősítette. Az enyhébb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény tekintetében pedig a büntetési tétel felső határának megfelelő idő a büntetőeljárás megindításáig eltelt, következésképpen a vádlottak büntethetősége elévülés folytán megszűnt.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség kifejtette, hogy a másodfokú bíróság az üzletszerű elkövetés megállapíthatósága szempontjából figyelmen kívül hagyta a bűncselekmény rendszerességét (BH 2015.212., BH 2002.469.) és a 3/2011.BJE jogegységi határozatban foglalt, a bírói gyakorlat által megerősített azon iránymutatást is, miszerint a bűnsegéd azért a bűncselekményért felel, amit a tettes elkövet; ekként a járulékoság elve folytán a részesi oldalon akkor minősül üzletszerűen elkövetettként a bűncselekmény, ha a bűnsegéd az üzletszerűen elkövetett tettesi cselekményhez nyújt segítséget.

[10] XVII. rendű vádlott tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által mérlegelt bizonyítékok újraértékelésével változtatta meg a tényállást, amely ekként a tényállás megalapozatlanságához vezetett és logikátlan következtetés alapjául szolgált a vádlott felmentéséhez. A helytelen következtetésen alapuló másodfokú bírói álláspont azonban az iratok tartalma alapján az első fokon megállapított tényállás helyreállításával orvosolható.

[11] A Legfőbb Ügyészség BF.1424/2012/10. számú átiratában az ügyészi másodfellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn azzal, hogy a XIII. rendű vádlott védőjének másodfellebbezését nem tartotta alaposnak.

[12] Rámutatott, hogy a másodfokú ítélet ellentétes döntésére figyelemmel az ügyészi másodfellebbezések a Be. 615. § (3) bekezdés a) és b) pontjai alapján joghatályosak.

[13] A legfőbb ügyészségi álláspont szerint az elsőfokú bíróság által megállapított, a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített tényállás XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottakat érintő részében megalapozott és a harmadfokú eljárásban irányadó. E tényálláshoz képest azonban tévedett a másodfokú bíróság, amikor a vádlottak esetében a terhükre rótt korrupciós bűncselekmény minősítő körülményeként az üzletszerűséget nem látta megállapíthatónak és cselekményüket enyhébben minősítette. Erre amiatt került sor, hogy az ítélőtábla figyelmen kívül hagyta azt az ítélkezési gyakorlatot, amely szerint a részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik. A részesség dogmatikai ismérve és ezáltal járulékos természetének alapja, hogy a részes azért a bűncselekményért felel, amit a tettes elkövet. A részesi oldalon akkor minősülhet üzletszerűen elkövetettként a bűncselekmény, ha a rábírás maga üzletszerű bűnelkövetésre irányul, avagy a bűnsegéd az üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményhez nyújt segítséget (3/2011.BJE jogegységi határozat III/2. pont).

[14] A XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak bűnsegédi tevékenysége a XVI. rendű vádlott üzletszerűen elkövetett tettesi cselekményéhez kapcsolódik. Mindhárman tisztában voltak azzal, hogy a pénzvisszaosztásokra rendszeresen sor kerül, a visszaosztott pénzekből a XVI. rendű vádlott rendszeresen részesül és ebből juttat nekik is. Emiatt a XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak cselekményeit az elsőfokú bíróság minősítette helyesen és másodfokon, a téves minősítésre visszavezethetően, tévesen került sor a büntetőeljárás elévülésre alapított megszüntetésére. Az elévülés téves megállapítása ellenére nem valósult meg a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást teljes terjedelmében lefolytatta, így az elévülés megállapítása pusztán olyan téves anyagi jogi következtetés, amely a harmadfokú eljárásban orvosolható.

[15] A XVII. rendű vádlottat érintően az I/3. tényállási pontban foglaltakat az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok körütekintő, alapos és a logika szabályainak megfelelő értékelésével megalapozottan és kellő indokolással állapította meg. Ezért a másodfokú bíróság kellő alap nélkül, a Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésével állapított meg eltérő tényállást, ami alapján a XVII. rendű vádlottat felmentette. E vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, amely az ügyiratok tartalma és helyes ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető. A felülbírálat elvégezhető, nem eltérő tényállás-megállapítást jelent, hanem a másodfokú bíróság tényállásbeli módosításának eljárásjogi szempontból való felülbírálatát és a másodfokú eljárásban vétett törvénysértés orvoslását eredményezheti (EBH 2015.B.14.).

[16] A Legfőbb Ügyészség a kifejtettekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria változtassa meg a másodfokú ítéletet: XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottak mondja ki bűnösnek bűnsegédként, folytatólagosan, önálló intézkedésre jogosult személy által, üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 291. § (1)

és (3) bekezdés c) pont] és ítélje valamennyiüket végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre, valamint lefokozásra; továbbá rendeljen el vagyonek kobzást XIII. rendű vádlottnál 300.000 forint, XIV. rendű vádlottnál 1.250.000 forint, XV. rendű vádlottnál 250.000 forint erejéig.

[17] A legfőbb ügyészségi átiratra tett írásbeli észrevételében a XV. rendű vádlott védője a XV. rendű vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentését (IX. tényállási pont), illetve a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, a XVII. rendű vádlott védője helyes indokai alapján a másodfokú felmentő ítélet helybenhagyását kérte.

[18] **III.** A Kúriának elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy helye van-e harmadfokú eljárásnak, vagyis a másodfellebbezések joghatályosak-e.

[19] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.

[20] Jelen ügyben az elsőfokú eljárásban elítélt négy vádlott közül a másodfokú bíróság a XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottakkal szemben – a VII.; VIII. és IX. tényállási pontban írt cselekmények tekintetében – a büntető eljárást megszüntette, így esetükben a Be. 615. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata; míg a másodfokon felmentett XVII. rendű vádlottnál – I/3. tényállási pont – a Be. 615. § (2) bekezdés b) pont I. fordulata az irányadó. A hivatkozott jogszabályhely szerint – egyebek mellett – ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. Ekként a bűnösség kérdésében a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz képest ellentétes döntést hozott. Ez az eltérés megnyitotta a másodfellebbezés lehetőségét, következésképpen az ügyészi másodfellebbezés – mind a négy vádlott tekintetében – joghatályos [Be. 615. § (3) bekezdés a) pont].

[21] Ettől eltérően a XIII. rendű vádlott védője másodfellebbezésében az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat következtében meghozott eljárást megszüntető rendelkezést támadta, hatályon kívül helyezést, illetve a XIII. rendű vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

[22] Amennyiben a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlott esetében büntethetőséget megszüntető ok folytán az eljárást megszüntető rendelkezést hoz, a vádlott felmentése érdekében a vádlott vagy védője részéről az ellentétes döntéssel szemben a másodfellebbezés kizárt, mert az ilyen tartalmú megszüntetés nem esik a vádlott terhére. A bűnösség megállapítása érdekében kizárólag az ügyészség jogosult a fellebbezés bejelentésére, míg a vádlott vagy védője – részbeni megszüntetés esetén – a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét támadhatja másodfellebbezéssel, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett (BH 2021. 34. III.).

[23] Büntethetőségi akadály fennállta esetén a Be. 4. § (6) bekezdése kötelezettségként írja elő a nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság számára a büntetőeljárás megindításának tilalmát, illetve a már megindult büntetőeljárás megszüntetését.

[24] A bírósági eljárásban elévülés okából a büntetőeljárás megszüntetésének kötelezettségét a tárgyalás előkészítése során a Be. 492. § (1) bekezdés c) pontja, a tárgyalás kitűzése után a Be. 511. § (1) bekezdése, az elsőfokú eljárás során tárgyaláson kívül a Be. 537. § (1) bekezdés c) pontja, az elsőfokú ügydöntő határozatban a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja, a másodfokú eljárásban a Be. 607. § (1) bekezdése írja elő. Így az eljárási akadály felmerülése esetén a bíróságnak a büntetőeljárást nyomban meg kell szüntetnie, azaz a büntetőjogi felelősség tárgyában a további vizsgálódás kizárt. Ebből következően a védő azon álláspontja, hogy a XIII. rendű vádlottat – az ártatlanság vélelméből eredően – megilleti az,

hogy a bíróság – büntethetőségi akadály esetén is – felmentő rendelkezést hozzon, a törvényi szabályozással ellentétes. A büntethetőségi akadály a jogbiztonságból következően megelőzi a büntetőeljárás lefolytatását és a bizonyítás eredményeképpen – esetlegesen – a vádlott felmentését. A törvényi szabályozásból következően tehát valamiféle „erkölcsi elégtétel” nem eredményezheti törvényben kizárt, vagy tiltott eljárás lefolytatását.

[25] A Be. a fellebbezés két lehetséges irányát ismeri: a vádlott javára vagy terhére. A vádlott és védője kizárólag a terhelt javára jogosult másodfellebbezésre, míg a vádlott terhére csak az ügyész jelenthet be fellebbezést [Be. 583. § (4) bekezdés]. Az akár anyagi, akár eljárásjogi okra hivatkozással bejelentett fellebbezést tartalma szerint, valós kihatásában kell vizsgálni, hogy – eredményessége esetén – a vádlott javára vagy terhére irányul-e. A XIII. rendű vádlott védője által bejelentett fellebbezés tartalmában az eljárás folytatására irányul. Ez pedig – ügyészi fellebbezés esetén – a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontja alapján a harmadfokú eljárásban a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának hatályon kívül helyezését és az eljárás folytatását, végső esetben pedig a bűnösség megállapítását is eredményezheti ügyészi fellebbezés, vagy a támadott határozat hatályon kívül helyezése esetén.

[26] Ezen túlmenően a másodfokú bíróság az eljárás megszüntetésével a büntetőjogi felelősség tekintetében nem a XIII. rendű vádlott terhére változtatta meg az elsőfokú ítéletet, így ezzel az ellentétes döntéssel szemben a jogorvoslatra kizárólag az ügyészség jogosult.

[27] Ebből következően az ítéletátlának mint másodfokú bíróságnak a XIII. rendű vádlott védőjének törvényben kizárt másodfellebbezését el kellett volna utasítania [Be. 588. § (1) bekezdés első mondat I. fordulat, 589. §]. A másodfokú bíróság e mulasztását a harmadfokú bíróság pótolta és a védő másodfellebbezését elutasította [Be. 597. § (1) bekezdés, 617. §].

[28] Ugyanakkor nem nyílt meg a harmadfokú eljárás lehetősége a XV. rendű vádlott tekintetében az V. tényállási pont szerinti vesztegetés elfogadásának büntette kapcsán, mivel az elsőfokon hozott felmentő rendelkezést a másodfokú bíróság változatlanul hagyta.

[29] A Kúria az ügyben a Be. 620. § (1) bekezdésére figyelemmel nyilvános ülést tűzött ki, melyen a Legfőbb Ügyészség a fellebbezést az általa tett kiegészítésekkel valamennyi érintett vádlott tekintetében fenntartotta.

[30] A XIII. rendű vádlott védője kifogásolta, hogy az elévülés miatt az eljárás megszüntetéséről nem hozott az ítéletátlá külön végzést. Emiatt elsősorban a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodsorban az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, harmadsorban pedig – bizonyítottság hiányában – a XIII. rendű vádlott felmentését indítványozta.

[31] A XIV. rendű és XV. rendű vádlottak védője, valamint a XVII. rendű vádlott védője az ügyészi állásponttal szemben a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[32] A Be. 615. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. Ebben az esetben a felülbírálat terjedelmét a Be. 618. § (1) bekezdése határozza meg. Eszerint a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, továbbá az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A joghatályos másodfellebbezések alapján a Be. 618. § (1) és (2) bekezdései szerint teljeskörű felülbírálatra került sor.

[33] Azt, hogy az eljárás bíróságok az eljárási szabályokat megtartották-e, a harmadfokú felülbírálat során a fellebbezéstől függetlenül mind az első-, mind a másodfokú eljárás kapcsán vizsgálni kell.

[34] Az eljárási szabályok megtartását illetően a Kúria megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság az eljárása idején hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelelően járt el és nem valósult meg a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező – eljárási szabálysértés [Be. 618. § (1) bekezdés b) pontja]. A XIII. rendű vádlott védője által kifogásolt külön megszüntető végzés meghozatalának elmaradása nem eljárási szabálysértés; a tényállás felülbírálata érdemi elbírálást jelent, ami a többi vádlottra nézve idő előtti lett volna.

[35] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta; kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[36] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a VII-IX. tényállási pontok kapcsán változtatás nélkül irányadónak fogadta el az elsőfokú bíróság által – a hatályon kívül helyező végzés iránymutatásának megfelelően lefolytatott eljárás eredményeként – megállapított tényállást, amely mindenben megalapozott, így a harmadfokú eljárásban is irányadó volt.

[37] Az elsőfokú bíróság kimerítő részletességgel elemezte a pénzáadások körülményeit, módját és a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelését is kellő indokolással, logikusan végezte el. Az elsőfokú bíróság által így megállapított tényeket a másodfokú bíróság is helyesnek fogadta el, nem érintette az ítéletábra a bizonyítékok értékelését, nem mutatott aggályokat aziránt, hogy annak helyességét megkérdőjelezte volna. A másodfokú bíróság a XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak tekintetében kizárólag a cselekmény minősítő körülménye kérdésében, az üzletszerűséget illetően jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra.

[38] Ez az eltérő következtetés azonban eljárási szabálysértéshez nem vezetett. Ahogyan azt a Legfőbb Ügyészség helyesen kifejtette, az elévülés kettős természetű: anyagi és eljárásjogi vonásokkal egyaránt bíró jogintézmény. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást teljes terjedelmében lefolytatta, az elévülés téves megállapítása ellenére nem valósult meg a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontjában megjelölt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, vagyis az elévülés téves megállapításának eljárásjogi következményei nem álltak be. Az elévülés téves megállapítása a jelen ügyben csupán téves anyagi jogi következtetést eredményezett, ami a harmadfokú eljárásban helyes anyagi jogi értékeléssel orvosolható.

[39] Az irányadó tényállás alapulvételével a másodfokú bíróság változatlanul elfogadta, hogy a XIII. rendű, a XIV. rendű és a XV. rendű vádlottak annak tudatában fogadtak el különböző pénzüsszegeket, hogy tudták, miszerint a pénz a visszafizetések rendszeréből származó és a XVI. rendű vádlott rendszeres bevételét jelentő forrásból származik. Saját tudatuk alapján és az esetszámok, továbbá a pénzáadás körülményei folytán a XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak cselekménye, ha a bűncselekménynek nem részesei, hanem tettesei volnának, nem vitásan üzletszerű lenne.

[40] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség által kifejtettekkel tekintetben is, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a részesség járulékos jellegéből adódóan a részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik.

[41] A 3/2011. Büntető jogegységi határozat szerint a részesség dogmatikai ismérve és ezáltal járulékos természetének alapja az, hogy a részesi elkövető tényállási elemet – legyen

az személyes körülmény, elkövetési mód, eredmény, stb. – közvetlenül nem valósíthat meg, márpedig bármely minősítő körülmény a törvényi tényállás része, tényállási elem. A részes azért a bűncselekményért felel, amit a tettes elkövet. A járulékoság elve folytán a részes üzletszerűsége esetén is a cselekményének jogi minősítése a tettesi cselekmény jogi minősítéséhez igazodik. A részesi oldalon tehát üzletszerűen elkövetettként akkor minősülhet a bűncselekmény, ha a rábírás maga üzletszerű bűnelkövetésre irányul, avagy a bűnsegéd az üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményhez nyújt segítséget.

[42] Ezekből az összefüggésekből egyenesen következik a részesi bűncselekmény járulékos jellege. Ebben az fejeződik ki, hogy a részesi cselekmény ebben a minőségében (tehát eltekintve azoktól a tényállásoktól, amelyeknél a fogalmilag részesi cselekmény sui generis bűncselekmény)

- csak annyiban büntethető, amennyiben az alapcselekmény is büntethető,
- a jogi minősítés tekintetében is osztja a tettesi alapcselekmény sorsát, és végezetül
- a részesi cselekményre is a tettesi bűncselekmény büntetési tétele vonatkozik (parifikáció).

[43] Az irányadó tényállás alapulvételével a másodfokú bíróság változatlanul elfogadta: XIII. rendű, XIV. rendű és XV. rendű vádlottak tudták, hogy XVI. rendű vádlott rendszeresen részesül a visszafizetések üzemszerű rendszeréből származó pénzekből és a nekik juttatott pénz is ugyaninnen ered.

[44] A jelen esetben a bűncselekmény törvényi tényállását a XVI. rendű vádlott követte el, a XIII. rendű, a XIV. rendű és a XV. rendű vádlottak tényállási elemet nem valósítottak meg, bűnsegédi tevékenységük a XVI. rendű vádlott üzletszerűen elkövetett tettesi cselekményéhez kapcsolódik. Mindhárman tisztában voltak azzal, hogy rendszeresen sor kerül pénzvisszaosztásokra és a visszaosztott pénzekből rendszeresen részesülő XVI. rendű vádlott számukra ilyen forrásból eredő pénzt juttat, ismétlődően. Emiatt a XIII. rendű, a XIV. rendű és a XV. rendű vádlottak cselekményeit az elsőfokú bíróság minősítette helyesen, bűnsegédként, folytatólagosan, önálló intézkedésre jogosult személy által, üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadása büntettének [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont].

[45] A kifejtettekkel ellentétben a Kúria a felülbírálat eredményeként a másodfokú bíróság által az I/3. tényállási pont tekintetében megállapított eltérő tényállást megalapozatlannak ítélte.

[46] A másodfokú bíróságnak pontosan meg kellett volna jelölnie, hogy a törvényszék által megállapított tényállás álláspontja szerint mely megalapozatlansági okban szenved, e kötelezettségének azonban nem tett eleget. Mindemellett az ítélet tábla téves érvekre alapítva, ezért szükségképpen helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan.

[47] Az ítélet tábla az álláspontja szerint fennálló, de pontosan ki nem mutatott megalapozatlanságot az elsőfokú ítéleti tényállás bevezető részének kiegészítésével (másodfokú ítélet [184] bekezdés) és az I/3. tényállási pont helyesbítésével (másodfokú ítélet [186] bekezdés) vélte kiküszöbölhetőnek.

[48] A tényállás lényegi részének kirekesztése tartalmilag eltérő (az ügy megítélésének megfordítására, a bűnösség kérdésében ellentétes állásfoglalásra vezető) tényállás megállapítását jelenti, amelyhez az ítélet tábla a bizonyítékok elsőfokú bíróságtól eltérő mérlegelése (felülmérlegelése) révén jutott el.

[49] Az EBH 2019.B.9.II. pontja szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az elsőfokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a

felülmérlegelés tilalma alá, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre rendel alkalmazni, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezethet.

[50] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette [Be. 593. § (1)-(3) bekezdés]. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján.

[54] A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie; attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha saját meggyőződése esetlegesen eltérő. A tényállás módosítása (ideértve: az eltérő tényállás megállapítását is) csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet.

[51] Az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns.

[52] Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól – a törvényi előfeltételek hiányában – történő olyan eltérés, amely a másodfokú bíróság hibás elvi kiindulásából a felülbírált tényállás egy részének önkényes kirekesztése által valósul meg, éppen a másodfokú ítélet tényállásának megalapozatlanságát eredményezi. A törvénysértéssel így előállott megalapozatlanság a harmadfokú eljárásban a másodfokú ítélet felülbírálata során a törvénysértéssel mellőzött tényeknek a felülbírált ítéleti tényállás kiegészítése által kiküszöbölhető (EBH 2015.B.14. I.).

[53] Ezért a Kúria a Be. 619. § (3) bekezdésének alkalmazásával – az ítéletábra által megállapított tényállás megalapozatlanságát kiküszöbölve – az irányadó tényállást kiegészítette a másodfokú bíróság által törvénysértően kirekesztett tényekkel.

[54] Mindez nem jelenti a Kúria részéről eltérő tényállás megállapítását (amelyre a harmadfokú eljárásban nincs törvényi lehetőség), hanem a másodfokú bíróság tényállásbeli módosításának eljárásjogi szempontból történő felülbírálatát, és a másodfokú eljárásban vétett törvénysértés orvoslását.

[55] Ekként a XVII. rendű vádlottat érintően az I. tényállás bevezető részét az elsőfokú ítélet 27. oldalának harmadik bekezdése szerint, míg az I/3. tényállási pontban foglaltakat az elsőfokú ítélet 29. oldalán írttal egyezően állapította meg.

[56] Az így megalapozott és a harmadfokú eljárásban irányadó tényállás alapján azt állapította meg, hogy az önálló intézkedésre jogosult XVII. rendű vádlott 2002. és 2005. szeptember között a ... Igazgatósággal szerződéses kapcsolatban álló tolmácsolási, szakfordítási, illetve lektorálási szolgáltatásokat végző gazdasági társaságok képviselőitől, illetve magánszemélyektől, rendszeresen kért vissza és vett át pénzüsszegeket, amelyekből legalább négy alkalommal, együttesen 500.000 forintot adott át a IV. rendű vádlottnak, aki azt elfelezte a XVI. rendű vádlottal.

[57] E tényállás alapján a XVII. rendű vádlott tettesként valósította meg a korrupciós bűncselekményt.

[58] Ennek megfelelően a Kúria mind a négy vádlottnál alaposnak találta az ügyészi másodfellebbezést, és az előzőekben kifejtettre tekintettel a XIII. rendű, a XIV. rendű, a

XV. rendű vádlottakat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása büntetében [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont], míg a XVII. rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadása büntetében [Btk. 291. § (1) és (3) bekezdés c) pont].

[59] A bűnösnek kimondott vádlottakkal szemben az elsőfokú bíróság teljeskörűen feltárta és súlyuknak megfelelően értékelte az enyhítő és súlyosító bűnösségi tényezőket. A másodfokú ítélet meghozatala óta további egy év telt el, ami a vádlottaknak fel nem róható jelentős időmúlás nyomatékát tovább növelte.

[60] Egyetértett a Kúria azzal, hogy a vádlottakkal szemben nincs szükség a büntetés tényleges fogamatba vételére, ezért a – Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt enyhítő rendelkezés kimerítésével – személyenként két évi tartamban kiszabott szabadságvesztés végrehajtását a törvényi minimumban meghatározott két évi próbaidőre felfüggesztette. A próbaidő tartamának csökkentésével kompenzálta a harmadfokú bíróság a bekövetkezett további időmúlást.

[61] A határozott ideig tartó szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a Btk. 35. § (1) bekezdés II. fordulata szerint börtönként határozta meg azzal, hogy végrehajtása elrendelése esetén a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra [Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont].

[62] A 8/2015. (IV. 17.) AB határozat [74] bekezdésében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság köteles hivatalból vizsgálni az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét [Btk. 102. § (1) bekezdése], és arról az ítéletben rendelkezni.

[63] A Kúria a vezetői beosztásuk felhasználásával, hosszabb időn át korrupciós bűncselekményt megvalósító XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottakat nem találta érdemesnek az előzetes mentesítésre.

[64] Az általuk megvalósított súlyos korrupciós bűncselekmény a rendfokozat tekintélyét alapjaiban rombolta és sértette, így a vádlottak méltatlanná váltak a rendfokozat viselésére. Ezért a Kúria a legsúlyosabb katonai büntetésül [Btk. 135.§ (1) bekezdés a) pont, 137.§ (1) és (2) bekezdés] lefokozást is kiszabott valamennyiükkel szemben.

[65] A vagyoni előny mint bűnös vagyongyarapodás elvonása érdekében a Btk. 74. § (1) bekezdés f) pontjában írt kötelező rendelkezés alkalmazásával, a XIII. rendű vádlottal szemben 300.000 forint, a XIV. rendű vádlottal szemben 1.250.000 forint, míg a XV. rendű vádlottal szemben 250.000 forint összegre vagyoneklobzást rendelt el.

[66] A XVII. rendű vádlottnál nem volt megállapítható, hogy személyében gazdagodott-e, illetve mily mértékben a korrupciós bűncselekményből, így vele szemben vagyoneklobzásnak nem volt helye. E vádlottnál a pénzbüntetés kiszabásának törvényi feltételei nem ismertek.

[67] **IV.** A fentiek szerint a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlott tekintetében a Be. 624. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, a változtatáson túl az ítéletábra határozatát – mind a négy vádlottat érintően – a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[68] A harmadfokú eljárásban a kirendelt védők tevékenységével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viseléséről a Kúria a Be. 631. § alapján rendelkezett.

[69] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése és a Be. 458. § (3) bekezdése; a felülvizsgálatát a Be. 650.§ (1) bekezdés a) pontja zárja ki.

Budapest. 2021. március 4.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.46/2019/34. számú ítélete a Kúria Bhar.II.565/2020/10. számú ítéletében foglalt változtatással XIII. rendű, XIV. rendű, XV. rendű és XVII. rendű vádlottak tekintetében 2021. március 4. napján jogerős és – fel nem függesztett részében – végrehajtható.

Budapest, 2021. március 4.

Dr. Székely Ákos s.k.  
a tanács elnöke